

NEJHORŠÍ BYLO, KDYŽ VE VĚZENÍ ZEMŘELA MATKA

Zdena Mašínová (*1933)

Zdena Mašínová považuje za nejtěžší okamžik svého života uvěznění maminky a její smrt v komunistickém kriminále. Příbuzní Zdeny Mašínové se totiž aktivně zúčastnili druhého i třetího odboje. A zatímco její otec generál Josef Mašín byl popraven nacisty v roce 1942 poté, co byl odsouzen stanným soudem k trestu smrti, její bratři měli přece jen větší štěstí. Zapojili se plně do protikomunistického odboje a podařilo se jim nakonec za velmi dramatických okolností proniknout na podzim 1953 do Západního Berlína na druhou stranu železné opony. Tam na ně komunistický režim nemohl, a tak se mstil na příbuzných doma včetně sestry Zdeny. *„Jaký byl pro mne nejtěžší okamžik? Osud naší matky, která zahynula v tom bolševickém kriminále za hrozných podmínek v padesátém šestém roce. Oni ji po zatčení nechali bez zdravotní pomoci. Zatkli ji už v roce 1953. Zjistili jsme, že ji nechali v hrozném stavu lehat na betonové podlaze [...]. To byla ta nejhorší doba [...].“*

Zdena Mašínová starší zemřela ve vězeňském táboře 12. června 1956. Režim pronásledoval i samotnou Zdenu Mašínovou mladší, ale přece jen dopadla lépe. Přežila a dočkala se pádu komunismu. Kvůli svému zdravotnímu hendikepu – narodila se s postižením nohou – se totiž od počátku nemohla účastnit odboje spolu s bratry a oni sami ji do svých plánů nezasvěcovali.

Zdena Mašínová se narodila v roce 1933 v Praze, jejím tatínkem byl generálmajor Josef Mašín, legionář a odvážný voják. Ten se zapojil do odboje hned po nacistické okupaci, působil v Obráně národa. A s Josefem Balabánem a Václavem Morávkem tvořil legendární skupinu Tři králové, která se zaměřila především na zpravodajskou činnost a předávala důležité informace exilové vládě do Londýna. Zdena Mašínová tak zažila vpády gestapa do svého domova ještě v době, kdy její otec působil v ilegalitě a nacisté po něm marně páslí. Dopadli ho v roce 1941 a uvěznili. Pak byla vězněna i jeho manželka. Zdeně Mašínové mladší a jejím bratrům hrozilo, že budou posláni do Říše na převýchovu, Zdena dokonce mohla jako postižená skončit v plynové komoře. Ale nakonec směly děti zůstat u babičky. Otec však byl popraven jako nepřítel Říše.

„Považuji to za zásadní věc a pokládám to za velké štěstí, že jsem se narodila do takové rodiny. A říkám to, navzdory všemu tomu, co následovalo. Právě proto, že on měl rodinu, šel do odboje. Přišlo mi to samozřejmě a nutné, že to udělal,“ říká Mašínová.

Vliv otce se promítal do celé rodiny. Svým příkladem ovlivnil zásadně své dva syny, Ctirada a Josefa, kteří se rozhodli po komunistickém převratu v únoru 1948 zapojit do protikomunistického odboje. Jejich sestra Zdena mezitím bojovala se svým zdravotním hendikepem a pak začala studovat gymnázium a později zdravotnickou školu. Žila v Olomouci, zatímco bratři zůstali v Čechách. O tom, co a jak proti totalitnímu režimu organizují, nic přesného nevěděla. *„Já jsem ale tušila. My jsme měli od začátku, od konce války, dost informací o Rusku. Něco jsem věděla od maminky, která se vrátila z Terezína, a u nás se ukrýval ruský zajatec. Důstojník. Ten řekl, že se nemůže do Ruska vrátit [...]. A pak, později, bratři si sušili tady u nás nějaké věci. Všechno se skládalo jen z náznaků. Poprvé jsem se něco víc dozvěděla telefonem od maminky. Ta mi řekla, že se o ně bojí. To bylo na podzim 1953, kdy bratři utíkali do Berlína. Já sledovala Rádio Svobodná Evropa a z něho jsem se dozvěděla o jejich útěku.“*

Jenže po úspěšném úniku bratrů Mašínů se komunisté zaměřili na zbytek rodiny. *„Esenbáci si došli pro Zdenu Mašínovou [starší] rovnou do nemocnice, kde ji zatkli. Převezli ji do vězeňské nemocnice na Pankráci a krátce potom prohlásili, že je zdravá a může předstoupit před soud. Ale přípravy k hromadnému veřejnému procesu už pokročily natolik, že nemohla být začleněna mezi obžalované. Strávila rok na betonové podlaze vězeňské cely, v nedostatečném oděvu, bez matrací a pokrývek, které by ji chránily před pronikavou zimou. Soudili ji odděleně. A opět na galerii zaplněné pokřikujícími představiteli bojujícího proletariátu zasedla její mladičká dcera Zdeňka [...].“* Tak popisuje zásah režimu proti Zdeně Mašínové starší ve své knize *Odkaz. Pravdivý příběh bratří Mašínů* Barbara Masin, dcera Josefa Mašína mladšího.

K trestu smrti byl odsouzen i strýc Zdeny Mašínové mladší Ctibor Novák, který se skupinou spolupracoval.

Zdena Mašínová starší pak zemřela ve vězení na rakovinu. Přitom měla za sebou už věznění za války. Byla první ženou, která absolvovala obor geodézie na ČVUT v Praze. Byla pochována v neoznačením hrobě. Krátce po útěku bratrů byla zatčena i její dcera Zdena Mašínová mladší. *„V říjnu 1953 mne zatkli. Byla jsem vězněná v Olomouci a v Praze-Ruzyni. Já o tom ale nerada mluvím.“*

Zdena Mašínová mladší byla sice vězněna relativně krátce, ale tajná policie ji sledovala až do 60. let. Pracovala ve Státním ústavu kontroly léčiv, později v různých laboratořích. Se svým bratrem Josefem se viděla v roce 1969 v Kodani v Dánsku. Nabídku k emigraci nevyužila.

„Naprostě nikdy jsem nelitovala ničeho. Můj zdravotní stav byl takový, že jsem nemohla spolupracovat s bratry a musela jsem všechno prožít tak, jak jsem to prožila [...].“

V roce 2015 byla Zdeně Mašínové udělena cena Václava Bendy. Poté, co byl rodině po dramatických a vleklých soudních tahanicích vrácen rodný statek v Lošanech u Kolína, se Zdena Mašínová snaží o to, aby v něm bylo vybudováno památné místo a muzeum připomínající jejího odvážného otce a rodinu. Část by ráda nabídla Skautům.

Autor textu Luděk Navara